

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาเพื่อประกอบโรคศิลปะ

ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ ๖๕๑๗/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับการโฆษณาเพื่อทำการประกอบโรคศิลปะ กล่าวคือ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีว่า นายมนต์ เจริญศรี เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ สาขาเภสัชกรรม ได้ทำการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ทีวีโซค ฉบับประจำวันเสาร์ ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๐๒ ว่า รับทำการรักษาโรคต่างๆ เช่น วัณโรค โรคหืด โดยวิธีแบบดวงกสิณย์ ฯลฯ ฯลฯ แต่โดยที่คำว่า “กสิณ” นี้ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า สมถกรรมฐานว่าด้วยอารมณ์ที่กำหนดธาตุ ๔ คือ ปฐวี อาโป เตโช และวาโย ว่าด้วยวรรณ ๔ คือ นิล ปิต โลหิต โอพาต อากาศและแสงสว่าง และคำว่า “สมถกรรมฐาน” แปลว่า อูบาสงบทางใจ กระทรวงสาธารณสุขจึงมีปัญหาสงสัยว่า การโฆษณารักษาโรคเช่นนี้ จะเข้าอยู่ในข่ายโฆษณาเพื่อทำการประกอบโรคศิลปะตามความหมายในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ หรือไม่ และการโฆษณาเช่นนี้จะถือว่าละเมิดกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๓ ข้อ ๒๕ (๑) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ ฐานโฆษณาความรู้ความสามารถในการประกอบโรคศิลปะของตนไม่ว่าด้วยประการใดๆ ได้หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่าในกรณีนี้อาจแยกพิจารณาออกได้เป็นสองปัญหา คือ ประการแรก การรักษาโรคตามแบบวิธีที่นายมนต์ เจริญศรี โฆษณานั้น เป็นการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการควบคุมประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ หรือไม่ และประการที่สอง โดยที่นายมนต์ เจริญศรี เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณสาขาเภสัชกรรม ซึ่งจำต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการควบคุมมรรยาทแห่งวิชาชีพ ดังนั้น ถ้าหากว่าการโฆษณาวีธีการรักษาโรคตามแบบวิธีดังกล่าว มิใช่เป็นการประกอบโรคศิลปะตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จะถือว่านายมนต์ เจริญศรี กระทำฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ห้ามการโฆษณาการประกอบโรคศิลปะ ความรู้หรือความสามารถของตนไม่ว่าด้วยประการใดๆ ได้หรือไม่ เพียงใด

ปัญหาในประการแรกนั้น ในเบื้องต้นจะต้องพิจารณาเสียก่อนว่า “การรักษาโรคแบบดวงกสิณย์” นั้น คืออย่างไร ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ ไม่มีคำว่า “กสิณย์” คงมีแต่คำว่า “กสิณ” โดยให้คำนิยามไว้ว่า เป็นสมถกรรมฐานหมวดหนึ่งว่าด้วยอารมณ์ที่กำหนดธาตุ ๔ คือ ปฐวี อาโป เตโช วาโย ฯลฯ ฯลฯ และคำว่า “สมถกรรมฐาน” แปลว่า อูบาสงบใจ ดังนั้น ในกรณีนี้ ถ้าเข้าใจคำว่า “กสิณย์” ตามความหมายของคำว่า “กสิณ” ตามที่กล่าวไว้

ในพจนานุกรม และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นแล้ว ก็จะเป็นแบบวิธีรักษาโรคโดย
อุบายสงบใจว่าด้วยอารมณ์ที่กำหนดธาตุ ๔ คือ ปฐวี อาโป เตโช และวาโย แต่โดยที่มาตรา ๔
แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๔๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้นิยามคำว่า “โรคศิลปะ” ให้หมายความว่า “กิจการ
ใด ๆ อันกระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์ในการบำบัดโรคซึ่งรวมตลอดถึงการตรวจโรคและ
ป้องกันโรคในสาขาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ก) เวชกรรม คือการบำบัดโรคด้วยยา ด้วยศัลยกรรม ด้วย
แสงรังสี ด้วยสูตรกรรมหรือด้วยจิตวิเคราะห์ (ข) ... ฯลฯ ฯลฯ...” ดังนั้น การรักษาโรคแบบดวง
กลียุทธ์จึงไม่ตรงตามความหมายของคำว่า “โรคศิลปะ” ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพราะอุบายสงบ
ใจมิใช่เป็นกิจการใด ๆ อันกระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด

สำหรับปัญหาในประการที่ ๒ ว่าการกระทำของนายมนต์ เจริญศรี เป็นการฝ่าฝืน
กฎกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการควบคุมมรรยาทแห่งวิชาชีพหรือไม่นั้น คณะกรรมการ
กฤษฎีกามีความเห็นว่าเป็นเรื่องอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะที่
จะวินิจฉัยได้ตามมาตรา ๑๙ (ข) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.
๒๔๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๓

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๐๓